

Spis treści

Spis rysunków	x
Spis tabel	xiii
Przedmowa Jana Sendzimira	xv
Podziękowania	xviii
Wstęp	2
Część I. Podstawy	5
Rozdział 1. Związki gospodarki, społeczeństwa i środowiska	8
1.1. Wprowadzenie	8
1.2. Gospodarka i społeczeństwo jako systemy zależne od środowiska	10
Narzędzie 1.N1. Nierynkowe metody wyceny	14
1.3. Efekty zewnętrzne	16
Narzędzie 1.N2. Internalizacja kosztów zewnętrznych	19
1.4. Brak wiedzy	21
1.5. Instytucje i kapitał społeczny	24
Narzędzie 1.N3. Partycypacja społeczna	26
1.6. Podsumowanie	27
Źródła praktyczne	28
Pytania	29
Studium przypadku 1.P1. Ile warta jest Puszcza Białowieńska?	30
Studium przypadku 1.P2. Polskie połowy dorsza na Bałtyku	34
Studium przypadku 1.P3. Zakład produkcji płyt wiórowych a środowisko i społeczność lokalna	39
Rozdział 2. Podejście systemowe	44
2.1. Wprowadzenie	44
2.2. Podejście systemowe w praktyce	48
2.3. Diagramy pętli przyczynowych	52
2.4. Gry i symulacje uczestniczące	54
2.5. Podsumowanie: zrównoważony rozwój jako koncepcja systemowa	56
Źródła praktyczne	57
Pytania	57
Studium przypadku 2.P1. Zrównoważony rozwój w Dolinie Baryczy	60
Studium przypadku 2.P2. Wizja alternatywnego zarządzania doliną rzeki Cisy	66
Rozdział 3. Elementy teorii zrównoważonego rozwoju	71
3.1. Wprowadzenie	71
3.2. Próby operacjonalizacji	71
3.3. Sformalizowane podejścia do sprawiedliwości międzypokoleniowej	74
3.4. Wskaźniki trwałego rozwoju	75
3.5. Ekonomiczna koncepcja dobrobytu	78
3.6. „Zazielenienie” konwencjonalnego PKB	79
3.7. Trwałość a skala działania	82
3.8. Podsumowanie	83
Źródła praktyczne	85
Pytania	85

Część II. Biznes.....	87
Rozdział 4. System zarządzania zrównoważonym rozwojem.....	95
4.1. Wprowadzenie.....	95
4.2. Faza przygotowawcza.....	97
4.3. Wizja.....	98
4.4. Program zrównoważonego rozwoju.....	99
4.5. Wdrażanie.....	103
4.6. Ewaluacja.....	104
4.7. Proces innowacji.....	105
4.8. Dialog z interesariuszami.....	106
4.9. Raport zrównoważonego rozwoju.....	110
4.10. Podsumowanie.....	111
Źródła praktyczne.....	113
Pytania.....	113
Studium przypadku 4.P1. Wdrażanie „Wytocznych do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju” GRI w BRE Banku.....	114
Studium przypadku 4.P2. Opracowanie „Strategii zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnego biznesu” w Grupie Kapitałowej PGNiG.....	119
Rozdział 5. Zrównoważona produkcja.....	124
5.1. Wprowadzenie: „wykorzystajmy każdy skrawek surowca”.....	124
5.2. Eko-efektywność.....	124
Narzędzie 5.N1. Ocena cyklu życia produktu (LCA).....	129
Narzędzie 5.N2. Eko-projektowanie.....	131
5.3. Ekologia przemysłowa.....	134
5.4. Podsumowanie.....	139
Źródła praktyczne.....	140
Pytania.....	140
Studium przypadku 5.P1. LCA jako narzędzie wspomagające eko-projektowanie.....	141
Rozdział 6. Budownictwo i architektura.....	150
6.1. Wprowadzenie.....	150
6.2. Energia.....	151
Narzędzie 6.N1. Termomodernizacja i poprawa sprawności źródeł ciepła.....	153
6.3. Surowce, materiały i woda.....	154
6.4. Powietrze i klimat wnętrz.....	155
6.5. Metody produkcji budowlanej.....	156
6.6. Projektowanie architektoniczne.....	157
Narzędzie 6.N2. Certyfikacja budynków.....	163
6.7. Podsumowanie.....	164
Źródła praktyczne.....	165
Pytania.....	165
Studium przypadku 6.P1. Projekt demonstracyjny renowacji ekologicznej Kwartалу Turzyńskiego w Szczecinie.....	166
Studium przypadku 6.P2. Dom z prasowanych beli słomianych w Przełomce.....	173
Rozdział 7. Zarządzanie łańcuchem dostaw.....	176
7.1. Wprowadzenie.....	176
7.2. Od systemu zarządzania środowiskowego do zrównoważonego zarządzania łańcuchem dostaw.....	177
Narzędzie 7.N1. Audyt dostawców.....	180

7.3. Odbiorca dyktuje warunki dostawy	183
Narzędzie 7.N2. Zielone zamówienia publiczne	185
Narzędzie 7.N3. Eko-etykietowanie	190
7.4. Podsumowanie	192
Źródła praktyczne	193
Pytania	194
Studium przypadku 7.P1. IKEA: „niskie ceny, ale nie za wszelką cenę”	195
Rozdział 8. Zastępowanie produktów usługami	200
8.1. Wprowadzenie	200
8.2. Gospodarka oparta na funkcjonalności	201
8.3. Systemy produktowo-usługowe (PSS)	203
8.4. Podsumowanie	207
Źródła praktyczne	208
Pytania	208
Studium przypadku 8.P1. Sytuacja bibliotek publicznych w Polsce	209
Część III. Samorząd lokalny	213
Rozdział 9. Strategie i wskaźniki zrównoważonego rozwoju	217
9.1. Wprowadzenie: zrównoważony rozwój jako cel strategiczny	217
9.2. Dokumenty strategiczne	220
9.3. Integracja pomiaru zrównoważonego rozwoju i jakości życia	221
Narzędzie 9.N1. Audyt Lokalnej Agendy 21	225
9.4. Podsumowanie	227
Źródła praktyczne	228
Pytania	228
Studium przypadku 9.P1. Lokalna Agenda 21 w Polsce	229
Studium przypadku 9.P2. Standard Projektu Umbrella	232
Rozdział 10. Urbanistyka i gospodarka przestrzenna	235
10.1. Wprowadzenie: wyzwania urbanizacji	235
10.2. Historyczny rozwój idei miasta	235
10.3. Stan gospodarki przestrzennej w Polsce	238
Narzędzie 10.N1. Planowanie i programowanie rozwoju	239
10.4. Zasady zrównoważonego rozwoju przestrzennego	240
Narzędzie 10.N2. Zarządzanie przestrzenią	246
Narzędzie 10.N3. Partycypacja społeczna w planowaniu przestrzennym	248
Narzędzie 10.N4. Certyfikacja	254
10.5. Podsumowanie	255
Źródła praktyczne	256
Pytania	257
Studium przypadku 10.P1. „Stara” Nowa Huta	258
Studium przypadku 10.P1. Eko-miasteczko Siewierz	262
Rozdział 11. Transport miejski	265
11.1. Wprowadzenie	265
11.2. Przyczyny narodzin zrównoważonej mobilności	265
Narzędzie 11.N1. Rower miejski	267
Narzędzie 11.N2. Formy ograniczania ruchu samochodów na terenie miast	270
11.3. Transport jako system zintegrowany	272

Narzędzie 11.N3. Zintegrowane węzły przesiadkowe	276
11.4. Zrównoważona mobilność jako proces	283
11.5. Podsumowanie	286
Źródła praktyczne	286
Pytania	287
Studium przypadku 11.P1. System komunikacyjny Krakowa	288
Studium przypadku 11.P2. Most Śląsko-Dąbrowski w Warszawie	292
Rozdział 12. Gospodarka komunalna	294
12.1. Wprowadzenie	294
12.2. Gospodarka odpadami komunalnymi	296
12.3. Gospodarka wodno-ściekowa	298
Narzędzie 12.N1. Toalety separujące	304
Narzędzie 12.N2. Oczyszczalnie roślinne	307
12.4. Gospodarka energią	311
12.5. Partycypacja społeczna	312
12.6. Podsumowanie	315
Źródła praktyczne	315
Pytania	316
Studium przypadku 12.P1. Oczyszczalnia roślinna dla Dziewina	317
Rozdział 13. Partnerstwo publiczno-prywatne	323
13.1. Wprowadzenie	323
13.2. PPP jako sposób lepszej realizacji zadań publicznych	323
13.3. Przygotowanie dobrego partnerstwa	331
13.4. Podsumowanie	334
Źródła praktyczne	335
Pytania	335
Studium przypadku 13.P1. Termy Warmińskie: przykład budowy partnerstwa	336
Część IV. Konsument i obywatel	341
Rozdział 14. Zrównoważona konsumpcja	344
14.1. Wprowadzenie	344
14.2. Tyrania małych decyzji	344
14.3. Odpowiedzialność	348
Narzędzie 14.N1. Ocena komunikatu firmy	350
14.4. Rozsądek	353
Narzędzie 14.N2. Eko-zespoły	356
14.5. Podsumowanie	356
Źródła praktyczne	357
Pytania	358
Studium przypadku 14.P1. Edukacja konsumentów prowadzona przez organizacje pozarządowe w Polsce	359
Studium przypadku 14.P2. Rynek produktów sprawiedliwego handlu w Polsce	363
Rozdział 15. Sieciowe działania obywatelskie	368
15.1. Wprowadzenie	368
15.2. Uwierzyć, że świat da się zmienić	369

15.3. Znaczenie kapitału społecznego i wzajemnego zaufania.....	370
15.4. Znaczenie sektora obywatelskiego w Polsce.....	372
Narzędzie 15.N1. Internet a działania obywatelskie	374
15.5. Przedsiębiorczość społeczna, wartości postmaterialne i kreatywność	376
15.6. Podsumowanie: działania obywatelskie w czasach słabych więzi	377
Źródła praktyczne	378
Pytania	378
Studium przypadku 15.P1. Grupa Pewnych Osób	379
Studium przypadku 15.P2. Wioski tematyczne w Polsce	384
Zakończenie	389
Bibliografia.....	392
Indeks	410